

TILLSYNSPLAN FÖR RASEBORGS STADS MILJÖSKYDD 2025–2028

Utfärdad med stöd av 168 § i miljöskyddslagen (527/2014). Till påseende i miljö- och byggnadsnämnden 1.10.2025, § 162.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Tillsynens verksamhetsområde och miljöförhållanden samt verksamheter som medför risk för förorening	5
Grundvattnens status	6
Ordnande av tillsynen	8
Bedömning av miljörisker och tillsynsklasser för verksamheterna	9
Utarbetande av tillsynsprogrammet och utvärdering av dess genomförande	11
Tillsynen uppdelat enligt lag	11
Tillsyn enligt miljöskyddslagen	12
Tillståndspliktiga, anmälningsspliktiga och registrerade anläggningar	12
Anmälningar enligt miljöskyddslagen (MSL 118–120 §)	14
Föreskrifter för förhindrande av förorening (MSL 180 §)	14
Inspektion vid olyckor, olägenheter och överträdelser	14
Tillsyn över miljöskyddsföreskrifterna	15
Tillsyn över avloppsvatten i områden utanför avloppsnätet (MSL 16 kap)	15
Tillsyn över avfallslagen	16
Yrkesmässig insamling av avfall	17
Hantering av avfall yrkesmässigt och vid anläggningar	17
Verksamhet där det uppkommer farligt avfall	17
Internationella transporter av avfall	17
Tillsyn över avfallshanteringsföreskrifterna	18
Osnygghet och nedskräpning av miljön	18
Kommunens ansvar i fråga om städning av nedskräpade områden	19
Tillsyn enligt övrig lagstiftning	19
Marktäktlagen	19
Lagring och spridning av gödsel	19
Tillsyn över kemikalielagen	20
Miljöskyddslag för sjöfarten	20
Lag om friluftsliv	21
Lag om vattentjänster	22
Vattenlagen	22
Terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen	22
Naturvårdslagen	22
Lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter	23
Bygglagen	23
Inspektionsförfarande vid olyckor, olägenheter och tillståndsoverträdelser	23
Organisering av tillsynen och dess resurser	24
Samarbete mellan myndigheter i fråga om tillsynen	25
Uppdatering av tillsynsplanen	26

Förkortningar

MSL	Miljöskyddslagen
PIMA	Förorenad mark (från finska Pilaantunut maaperä)
NTM-centralen	Närings-, trafik och miljöcentralen (ersätts 1.1.2026 av Tillstånds- och tillsynsverket)
SYKE	Finlands miljöcentral
TUKES	Säkerhets- och kemikalieverket

Foto: Monica Österblad och Cynthia Moed-Ring.

Pämbild: bergsbrytning och krossning.

Inledning

Syftet med miljötillsynen som allmän tillsynsmyndighet är att säkerställa att lagar, förordningar samt myndighetstillstånd och -föreskrifter i anslutning till miljön iakttas i kommunen. Detta görs genom att observera de miljökonsekvenser som människors och företags verksamhet medför samt genom att bevaka det allmänna intresset i enlighet med den till myndighetens beslutanderätt hörande miljö- och avfallslagstiftningen. Tillsynsåtgärderna baserar sig alltid på lagar och bestämmelser som utfärdats med stöd av dessa. I många ärenden är den kommunala tillsynsmyndigheten den enda beslutsföra myndigheten.

Enligt 167 § i **miljöskyddslagen (MSL; 527/2014)** ska tillsynsmyndigheten ordna tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den så att tillsynen är högklassig, regelbunden och effektiv och baserar sig på en bedömning av miljörisker. Tillsynsmyndigheten kan ställa sina uppgifter i angelägenhetsordning om det är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna.

Enligt 168 § i miljöskyddslagen (527/2014) ska den kommunala miljövårdsmyndigheten för den regelbundna tillsynen enligt denna lag göra upp en plan för sitt område (tillsynsplan). Bestämmelser om tillsynsplanens innehåll finns i 28 § i statsrådets förordning om miljöskydd (713/2014), bestämmelser om periodiska inspektioner och riskbedömning i 29 § och bestämmelser om utarbetande av tillsynsprogram i 30 §.

Den lagstadgade tillsynsplanen gäller tillsynen över efterlevnaden av miljöskyddslagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Tillsynsplanen ska ses över regelbundet. Om miljövårdsmyndigheten så önskar kan den sammanställa sina tillsynsuppgifter också enligt andra författningar i samma plan; detta har gjorts här, för att ge en bättre helhetsbild av miljövårdens uppgifter.

Utöver tillsynsplanen ska den kommunala miljövårdsmyndigheten utarbeta ett tillsynsprogram för periodiska inspektioner och annan regelbunden tillsyn över miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. Tillsynsprogrammet ska innehålla uppgifter om de objekt som tillsynen gäller och om de tillsynsåtgärder som vidtas i fråga om dem. Kontrollfrekvensen bestäms utifrån en bedömning av miljöriskerna. Tillsynsprogrammet ska hållas uppdaterat. I Raseborg upprätthålls tillsynsprogrammet i form av en tabell, som uppdateras varje år, samt kontinuerligt under arbetets gång.

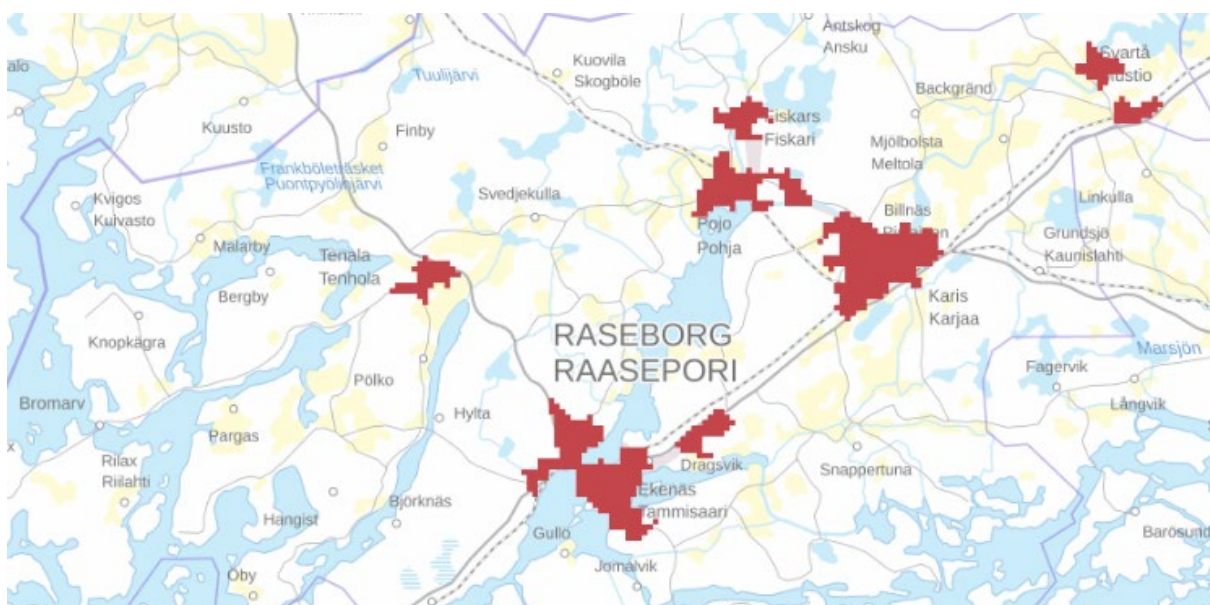
Enligt 124 § i avfallslagen (646/2011) ska tillsynsmyndigheterna med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera anläggningar och företag som bedriver verksamhet där avfall behandlas i en anläggning eller yrkesmässigt, där det uppkommer farligt avfall, där avfall transporteras eller insamlas yrkesmässigt, där man fungerar som avfallsmäklare eller där man genomför internationella transporter av avfall. Av dessa uppgifter ansvarar den kommunala miljövårdsmyndigheten för tillsynen över den yrkesmässiga insamlingen av avfall samt för behandlingen av avfallet i en anläggning eller yrkesmässigt till den del dessa hör till de kommunala tillsynsobjekt som avses i miljöskyddslagen. I fråga om anläggningar eller företag där det uppkommer farligt avfall är tillsynsansvaret odelat och måste avtalas från fall till fall med Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM) i Nyland.

Vid utarbetandet av tillsynsplanen har miljöministeriets "Anvisningar för miljötillsynen" (Miljöförvaltningens anvisningar 2/2016) samt Kommunförbundets "Ohje kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laatimiseen" (på finska, Kommunförbundet 2016) beaktats.

Tillsynens verksamhetsområde och miljöförhållanden samt verksamheter som medför risk för förorening

Beskrivning av området. Raseborgs stad har en stor areal, mycket glesbygd och ett stort antal grundvattenområden. Andra särdrag i området är den långa strandlinjen, skärgårdsområdena och det stora antalet fritidsbostäder (cirka 6 636 år 2024; Statistikcentralen).

Raseborgs stad har ca 27 000 invånare (Statistikcentralen 2025). Tätortsområden är, Karis centrum och Billnäs, Ekenäs centrum, Österby och Trollböle, Åminnefors och Pojo kyrkby, Fiskars, Svartå, Langansböle-Horsbäck och Tenala (SYKE, tätortskarta 2023, nedan).

På Raseborgs område finns rikligt med naturskyddsområden samt hotade och fridlysta arter och andra värdefulla naturobjekt. Naturskyddsområden grundade på basen av lagstiftning finns det 18 stycken, och privata naturskyddsområden över 250. Staden äger 20 av dessa, och är delägare i två. Det finns 15 Natura 2000-områden.

Tabell 1. Raseborgs yta i kvadratkilometer.

	Land+vatten, km ²	Land, km ²	Vatten, km ²
Totalt	2 354	1 152	1 202
I stadens ägo	68	54	14
- varav naturskyddsområden	5	3,8	0,9
-skog		43,5	
Annan ägare	2 287	1 098	1 189
Nationalpark	55		
Lagstadgade naturskyddsområden	14		
-i stadens ägo	2,6		
Privata naturskyddsområden	91		
Grundvattenområden	83,75		

Förorenad mark (PIMA), misstanke om förorening, och objekt med sanerad mark finns på 271 ställen i Raseborg /11.8.2025; år 2021 fanns 249). NTM-centralen är behörig myndighet i PIMA-ärenden, och de sparar platserna i den statliga miljövårdsdatabasen. I databasen sparas också data om redan sanerade objekt; därför växer antalet hela tiden.

Allmänna risker. Det har uppskattats att det i Raseborg finns cirka 130 små och medelstora företag/verksamheter som inte behöver miljötillstånd men som bedöms utgöra en risk för miljön. Sådana icke tillståndspliktiga verksamheter är bland annat bilverkstäder, vinterförvaring av båtar, hamnar, små djurstall, reningsverk osv. Uppgifterna om och registren över dessa verksamheter är bristfälliga och preciseras inom ramen för tillgängliga resurser. En stor del av de små och medelstora företagen finns också på viktigt grundvattenområde, vilket ökar behovet av tillsyn. Vid riktandet av inspektioner till dessa företag utnyttjas bl.a. skyddsplanen för Raseborgs grundvattenområden (Ramboll 2013).

I Raseborg har också fastigheters cisterner för eldningsolja uppskattats utgöra en risk för miljön och i synnerhet för grundvattnet. År 2012 fanns det cirka 440 oljecisterner i användning på grundvattenområde i Raseborg (Ramboll 2013); nyare data finns inte. Ganska många oljecisterner har tagits ur bruk de senaste åren i och med byte av värmesystem.

Grundvattnens status

En förorening av grundvattnet är ofta långvarig, eller sett ur ett människoperspektiv permanent. Man kan påverka minskningen av riskerna bl.a. genom tillståndsgivning, tillsyn och information. Också planläggningen och planeringen av byggandet spelar en nyckelroll när det gäller att undvika nya grundvattenrisker.

Grundvattenresurserna i Raseborg är koncentrerade till randbildningarna längs första och andra Salpausselkäåsen. De viktigaste vattentäkterna finns vid Salpausselkä I, liksom även centraltätorterna Karis och Ekenäs. Vid Salpausselkä II finns Tenala och Bromarv kyrkbyar.

Områdets grundvattenresurser är rikliga i förhållande till folkmängden. Karakteristiskt för grundvattnet är dess rörlighet: om skadliga ämnen kommer ut i grundvattnet kan de spridas långt och hamna i en vattentäkt. För att skydda grundvattnet har viktiga områden för grundvattenbildning fastställts och på dessa bör särskild försiktighet iakttas.

Risker för grundvattnet. En betydande del av industriområdena och bosättningen, samt övrig infrastruktur såsom tågbanor och stationsområden, är belägna på viktiga grundvattenområden. I Raseborg finns också många marktäkter, varav en del på Salpausselkä-området. Tagning som går för djupt kan försämra grundvattnets kvalitet då filtrerande lager försvinner. Också dumpning av förorenade eller humushaltiga jordmassor kan förorsaka försämring av vattenkvaliteten.

- Karis grundvattenområde: oljecisterner, järnvägstrafiken och banhållningen
- Björknäs grundvattenområde: riksväg 25 och Tammet Ab:s metallindustri
- Mjölbolsta-Svartå grundvattenområde: Revanssi Oy:s återvinningsanläggning (fd. Kuusakoski) och Suomen Viljava Oy (bekämpningsmedel)

Efter byggandet av den nedsänkta underfarten på väg 25 i Björknäs har alarmerande höga kloridhalter observerats i Tammet Oy:s grundvattenprover. Det beror på att de filtrerande lagren vid vägen tunnats ut så mycket att vägsalt kommer ner i grundvattnet. Denna

vägsträcka har placerats på fjärde plats i riskklassificeringen (av 21 objekt) i Nylands NTM-centrals trafikansvarsområdes grundvattenskyddsbehovskorg, och är planerad att förbättras som ett eget projekt.

I Finlands miljöcentrals Pisara-databas (2025) har också Ekerö (risk: riksväg 25) och Brödtorpåsen (områdets riskverksamheter: handelsträdgård, ett gammalt järnvägssyllförråd) klassats som riskområden.

Förorenade mark på grundvattenområden. Skadliga ämnen påträffas ställvis i grundvattnet som en följd av mänsklig verksamhet. Bl.a. bangården i Karis är belägen på ett bildningsområde för grundvatten och det har konstaterats att marken i området är förorenad. På 2020-talet har bangården delvis sanerats. På Raseborgs Vattens område har under 1980- och 90-talet 5 grundvattentäkter stängts pga. problem med vattenkvaliteten (källa: vattenförsörjningens Veeti-databas).

Eventuella förorenade markområden är bl.a. tidigare bränsledistributionsstationer, skrotningsanläggningar, bilverkstäder, depåer och tvätterier, vars verksamhet har kunnat orsaka förorening av mark och grundvatten, men marken har inte undersökts efter att verksamheten upphört. Eventuella förorenade markområden på grundvattenområden finns huvudsakligen inom Björknäs, Karis och Mjölbolsta–Svartå grundvattenområden.

Ordande av tillsynen

Tillsynen inom miljöskyddet indelas i förhandstillsyn och efterhandstillsyn.

Förhandstillsynen omfattar tillstånds-, anmälning- och registreringsbeslut, utbytande av information mellan myndighet och verksamhetsidkare, samt myndighetsinspektioner före inledande av verksamhet.

Efterhandstillsynen omfattar tillsyn över efterlevnad av beslut, uppföljning av utsläpp och miljöpåverkan, inspektioner och besök, övervakning av att allmänna regler följs (t.ex. tillsyn över miljöskyddsföreskrifter), utredning av anmälningar som gjorts av parter som utsatts för olägenhet, samt vid behov förvaltningstvångsåtgärder.

När en lagstridig situation har uppdagats, ingriper man i saken genom anvisningar och rådgivning, anmärkningar, uppmaningar och vid behov genom förvaltningstvång. I vissa situationer är det också nödvändigt att göra en anmälan till polisen för förundersökning. En viktig del av tillsynen är dokumentering av ärenden: fotografering, skrivande av inspektionsprotokoll, diarieföring av inkommen information, sparande av uppgifter i miljötillsynens informationssystem osv.

Förhandstillsyn och tidigt ingripande är effektivare resursanvändning än utredning av problem i efterskott; resurserna borde hållas på en jämn nivå, så att inspektionsintervallen inte blir för långa.

Tillsynsplanen underlättar organiseringen av tillsynsmyndighetens arbetsuppgifter och ger tillsynsarbetet systematiska handlingsmodeller för olika situationer. Tillsynen över miljötillståndspliktiga, anmälningsskyddade och registreringspliktiga verksamheter består av inspektioner som delas in i **planenliga periodiska inspektioner**, och **övriga inspektioner**

som görs enligt behov, samt kontroll av årsrapporter och kontrollresultat. Övriga inspektioner utförs t.ex. med anledning av en från allmänheten inkommen anmälan om verksamheten, i olycksituationer, i samband med en ansökan om miljötillstånd, i samband med en registreringsanmälan eller för att ett missförhållande ska kunna konstateras vara korrigerat.

De periodiska inspektionerna genomförs i enlighet med denna tillsynsplan och det tillsynsprogram som utarbetats på basis av den. Tillsynsprogrammet består av en förteckning över anläggningar som innehåller en branschspecifik, på en riskbedömning baserad plan för de inspektioner som ska utföras under kalenderåret. Tillsynsprogrammet uppdateras årligen. Objekten i tillsynsprogrammet inspekteras enligt den tillsynsklass som fastställts för dem och tillsynen enligt programmet är avgiftsbelagd.

För att minimera miljöriskerna och förebygga miljöolägenheter är det nödvändigt att utvidga tillsynen också till icke tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga verksamheter som kan äventyra vattendrags, grundvattnets eller markens tillstånd. Tillsynen över dessa verksamheter kan genomföras som projekt när resurser finns. Sådana projekt kan omfatta djurstallar, muddringar eller bilverkstäder. Inspektioner av projektnatur kan också begränsas till verksamheter inom ett visst område, såsom grundvatten- eller strandområden.

Inspektioner avtalas i regel på förhand med verksamhetsutövaren och verksamhetsutövaren bereds möjlighet att delta. Vid periodiska inspektioner går man bl.a. igenom verksamhetens nuläge och utrymmen inklusive gårdsområden, miljötillståndet för verksamheten och uppfyllandet av villkoren för tillståndet, provtagningsresultat och andra utredningar och planer som verksamhetsutövarens tillståndsvillkor förutsätter samt eventuella anmälningar som allmänheten gjort om verksamheten. Över inspektionen upprättas ett inspektionsprotokoll som sänds till verksamhetsutövaren. Uppföljningskontroller av de brister som upptäckts vid den periodiska inspektionen hör till tillsynen enligt tillsynsprogrammet. Till tillsynen hör också granskning av sådana mätresultat, utredningar och planer för utsläpp eller miljökonsekvenser och verksamhetens årsrapporter som krävs i miljötillståndet eller i statsrådets förordningar. En avgift kan uppbäras också för granskning av rapporter.

Befintliga resurser bör användas så att man uppnår bästa möjliga resultat ur miljösynvinkel. De begränsade resurserna förutsätter ofta att uppgifterna prioriteras.

Bedömning av miljörisker och tillsynsklasser för verksamheterna

Frekvensen för periodiska inspektioner av miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga anläggningar baserar sig på en bedömning av miljöriskerna. I tillsynsplanen indelas de miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheterna i tillsynsklasser med hjälp av vilka den faktiska tidtabellen för tillsynens program görs upp. Stickprov används inte som metod.

Den risk som verksamheten medför har uppskattats bestå av tre olika delar: risk knuten till placering, risk för utsläpp / funktionell risk samt verksamhetens tillsynshistoria.

Till placeringen anknutna risker:

- grundvatten
- ytvatten
- lätt störda / känsliga objekt
- bakgrundsuppgifter

Utsläppsrisker / funktionella risker:

- verksamhetens art och omfattning
- lokaler och utrustning
- produktions- och tillverkningsrelaterade faktorer
- produktrelaterade faktorer
- transporter och lagring
- egenkontroll, efterlevnad av miljöskyddsnormer

Tillsynshistoria:

- observationer
- tidigare upptäckta brister och risker; har de åtgärdats

De anläggningar och verksamheter vars miljökonsekvenser, dvs. de bedömda riskerna, är störst prioriteras vid tillsynen.

Vid utarbetandet av denna tillsynsplan har verksamheternas miljörisker först bedömts branschvis. En anläggningsspecifik bedömning kan ändra tillsynsklassen och en sådan bedömning antecknas i tillsynsprogrammet.

Tabell 2. Antal planenliga inspektionsobjekt per tillsynsklass (läget 09/2025).

Tillsyns-klass	Planenlig inspektionsfrekvens	Antal och andel av alla objekt, %	
1	Minst en gång på 3 år	21	32 %
2	Minst en gång på 5 år	20	31 %
3	Minst en gång på 7 år	18	28 %
4	Minst en gång på 10 år	6	9 %
		65	

Om det förekommer brister i verksamheten, brott mot tillståndsvillkoren eller om den årliga rapporteringen inte har gjorts eller är bristfällig, utförs extra inspektioner från fall till fall. Om verksamheten är ny eller om den befintliga verksamheten ändras väsentligt, är det skäl att skärpa tillsynen tills verksamheten uppfyller tillståndsvillkoren eller annars stabiliseras.

Syftet med tillsynen är en högklassig och effektiv tillsyn som ingriper i missförhållanden i tillräckligt god tid. Det viktigaste är att tillsynsresurserna riktas jämnt till de uppgifter som är viktigast med tanke på miljön.

Utarbetande av tillsynsprogrammet och utvärdering av dess genomförande

Tillsynsprogrammet består av en anläggningsförteckning där de planerade inspektionerna för varje anläggning listas årsvis. En anläggnings inspektionsfrekvens baserar sig på den riskbedömning som beskrivs i föregående stycke samt på de resurser som står till förfogande för tillsynen.

Alla objekt i tillsynsprogrammet har listats i en separat Excel-tabell som innehåller åtminstone följande uppgifter för varje objekt:

- verksamhet, verksamhetens namn och placering
- tillsynsklass
- datum för beviljande av miljötillstånd
- miljötillståndets giltighetstid
- placering på grundvattenområde
- datum för senaste tillsynsinspektion
- tidpunkt för följande tillsynsinspektion (år)

Ett tillsynsprogram utarbetas inom miljötillsynen årligen utifrån uppdaterade anläggningsuppgifter och riskbedömningar. Miljöchefen godkänner programmet och övervakar att det genomförs. Tillsynsprogrammet uppdateras dock kontinuerligt under året i takt med att tillsynsobjekt kommer in i programmet och också enligt de tillgängliga resurserna för tillsynen. De objekt som har upphört avlägsnas. Planerade inspektioner kan således ändras i samband med uppdateringarna.

Miljö- och byggnadsnämnden behöver inte fatta något separat beslut om godkännande av tillsynsprogrammet. Över tillsynsprogrammet och utfallet för föregående år upprättas årligen ett sammandrag, som delges miljö- och byggnadsnämnden för kännedom (budgetuppföljningens nyckeltal). Denna sammanfattning ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- en uppskattning av hur målen har uppnåtts och antalet genomförda inspektionsbesök
- förändringar i tillsynsresurserna och antalet tillsynsobjekt
- en bedömning av tillsynens tillräcklighet och utvecklingsbehov

Offentliggörande av en detaljerad åtgärds- och objektförteckning kan försvaga uppnåendet av tillsynens mål, varför tillsynsprogrammet inte är offentligt.

Tillsynen uppdelat enligt lag

I följande del presenteras miljövårdsmyndighetens övervakning uppdelat på de olika lagarna: principer, uppgifter, prioritering, och tidsåtgång.

Tillsyn enligt miljöskyddslagen

Tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registrerade anläggningar

Miljötillstånd behövs för sådan verksamhet som det föreskrivs om i bilaga 1 till miljöskyddslagen. Miljötillstånd behövs dessutom för verksamhet som kan orsaka förorening av vattendrag om det är inte fråga om ett projekt som är tillståndspliktigt enligt vattenlagen, för avledande av avloppsvatten som kan orsaka förorening av dike, källa eller rännil samt för verksamhet som kan orsaka oskälig belastning för omgivningen enligt i lagen om vissa grannelagsförhållanden (26/1920) 17 §. Också vissa verksamheter som annars är registreringspliktiga ska ha miljötillstånd om de finns på grundvattenområde.

Bränsledistributionsstationer, energiproduktionsanläggningar, asfaltstationer samt dessutom kemiska tvätterier och anläggningar där organiska lösningsmedel används är registreringspliktiga verksamheter. Bestämmelser om dessa finns i bilaga 2 till miljöskyddslagen.

En del av de verksamheter som tidigare var miljötillståndspliktiga har fr.o.m. 1.2.2019 överförts till en ny anmälningspliktig kategori (MSL 115 a §), som är ett något förenklat förfarande (gäller nya anmälningar). På samma sätt är distributionsstationerna fr.o.m. 1.1.2020 i huvudsak registreringspliktiga, vilket i registreringsskedet medför klart mindre arbete än beviljande av miljötillstånd, men behovet av tillsyn förblir detsamma.

Tröskeln för miljötillstånd för verksamheter har också höjts i flera omgångar, vilket har lett till att aktörer har fallit bort, men samtidigt har objekt överförts från staten till kommunen, så det har knappt skett någon nettoförändring i fråga om tillsynsobjekten på grund av detta.

Stenbrytning och krossning.

Miljöenhetens inspektörer bokför tillstånd och anmälda och registrerade verksamheter i den statliga miljövrårdsdatabasen, och håller objektens uppgifter uppdaterade.

I Raseborg finns det sammanlagt 65 miljötillståndspliktiga eller registreringspliktiga verksamheter som omfattas av den kommunala miljövrårdsmyndighetens tillsynsansvar. Av dessa är 41 miljötillståndspliktiga, 3 anmälningspliktiga och 21 registrerade (läget 13.8.2025).

Tabell 3.

Miljötillståndspliktiga anläggningar som står under tillsyn (underindelningen baserar sig på MSL tabell 2 i bilaga 1 och MSL 27 §)	Antal objekt 2025	-varav på grundvatten-område	Antal objekt 2020	-varav på grundvatten-område
Utvinning av malmer eller mineraler eller marktäkt	7	1	7	1
Tillverkning av mineralprodukter	2	1	2	1
Djurstall eller fiskodling	9	1	10	1
Trafik	1		1	
Hantering av avfall yrkesmässigt eller vid anläggning samt hantering av avloppsvatten	19		16	
Annan verksamhet, skjutbanor, blästring, nöjesparker, krematorier, gödselfabriker	3	1	2	1
Miljötillståndspliktiga sammanlagt	41	4	38	4
Allmänt anmälningsförfarande (MSL 10 a kap. samt bilaga 4)				
Utomhus belägen skjutbana för avfyran av högst 10 000 skott per år och utan bana för hagelgevärsskytte.	2		2	
Bryggerier med en produktionskapacitet som är minst 250 000 liter men mindre än 5 miljoner liter per år och högst 300 000 liter per dygn,	1			
Registreringspliktiga verksamheter som står under tillsyn (underindelningen baserar sig på bilaga 2 till MSL, och 27 §)				
Energiproduktionsanläggning med en sammanlagd bränsleeffekt på minst 5 MW men mindre än 50 MW	2		1	
Asfaltstation			1	
Distributionsstation för flytande bränsle med en total bränsletankvolym på minst 10 m ³	19		16	
Registreringspliktiga verksamheter sammanlagt	21		18	
Alla verksamheter sammanlagt	65	4	58	4

Bland de tillstånds- eller registreringspliktiga verksamheterna finns det sett till antalet flest avfallshanterare (19), såsom insamling/hantering av skrot samt jordavstjälningsplatser, och distributionsstationer (19).

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har 24 miljötillståndsobjekt i Raseborg (miljövårdsmyndighetens statliga databas 14.8.2025), av vilka största delen är antingen avfallshanterare eller avloppsreningsverk. Bland dessa av Nylands NTM-central övervakade objekt finns också Raseborgs Energis värmeverk i Björknäs, och några fabriker (Geberit, Tammet, Fiskars). Den kommunala miljövårdsmyndigheten strävar också efter att delta i de periodiska inspektionerna av dessa tillståndsobjekt, och antalet inspektioner är uppskattningsvis en till fem årligen.

Anmälningar enligt miljöskyddslagen (MSL 118–120 §)

Tillfällig verksamhet eller tillställning som orsakar speciellt störande buller eller skakningar ska anmälas till den kommunala miljövårdsmyndigheten (MSL 118 §). Anmälningarna gäller huvudsakligen tillfällig krossning, bergsbrytning, byggande eller utomhusevenemang (konserter, motorsporttävlingar osv.). Miljöskyddet behandlar årligen cirka 15–25 buller-anmälningar. I allmänhet utförs inga inspektioner; det begärs bullerrapporter från konserter om de ordnas i tätbefolkade områden.

En anmälan ska göras till den kommunala miljövårdsmyndigheten om sådan kortvarig verksamhet av försöksnatur som syftar till att testa ny teknik, nytt råmaterial eller nytt bränsle, ny tillverknings- eller förbränningsmetod eller reningsanordning eller att hantera avfall yrkesmässigt eller vid anläggning för utredning av konsekvenser, användbarhet eller någon annan omständighet (MSL 119 §). Om anmälningarna fattas alltid ett skriftligt beslut. Behandlingen av anmälningarna är förenad med en inspektion. Beslutet kan innefatta rapporteringsskyldigheter om verksamhetens resultat eller bestämmelser om uppföljning av projektets miljökonsekvenser. Sådana anmälningar kommer sällan in.

Föreskrifter för förhindrande av förorening (MSL 180 §)

Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan meddela enskilda förelägganden i syfte att hindra föroreningar (MSL 180 §) för andra än tillståndspliktiga eller registreringspliktiga verksamheter.

Till och med 2025 har tre sådana förelägganden givits: rörande fjärrvärmeverket Bio 3:s partikelutsläpp 2018 (verksamheten i praktiken avslutad i början av 2025), en gödselstad på strandområde, och gällande musikbuller från ett par av Fiskars Abp:s uthyrningsfestlokaler 2025. Vasa förvaltningsdomstol har också gett ett beslut om att minska på bland annat buller från ett företags prämhamn med ett enskilt föreläggande, men beslutet har inte ännu fått laga kraft (08/2025).

Inspektion vid olyckor, olägenheter och överträdelser

En olycka, en anmälan om olägenhet eller bristande efterlevnad av tillstånd kan medföra olägenhet för hälsan eller annan betydande förorening av miljön eller risk för sådan. I sådant fall ska tillsynsmyndigheten inspektera verksamheten eller utreda saken på något annat ändamålsenligt sätt. (MSL 169 §)

I dessa situationer utförs inspektionen eller utredningen av ärendet utifrån en situationsbedömning från fall till fall och åtgärder vidtas vid behov omedelbart.

Ljudmätning.

Om ärendet har anhängiggjorts skriftligen, meddelar miljö- och byggnadsnämnden parten vid behov ett överklagbart beslut. Muntliga och anonyma anmälningar sköts enligt prövning. I vissa fall kan tillsynen bli en långvarig process som kan ta upp till flera år, särskilt om det är nödvändigt att använda förvaltningstvång. Under 2024 bokfördes drygt 20 ärenden inlämnade av kommuninvånare, som behandlades på basen av miljö- eller avfallslagstiftningen. Utöver det fortsatte behandlingen av åtminstone ett tiotal äldre fall. (Det kan vara svårt att avgöra om ett ärende faller under miljöskyddslagen eller avfallslagen, och de kan delvis överlappa.)

Vid överträdelser kan det också vara fråga om tillståndspliktig verksamhet som bedrivs utan miljötillstånd. Då ska miljöförvaltningsmyndigheten uppmana verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd och vid behov avbryta verksamheten under ansökningsprocessen.

Tillsyn över miljöskyddsföreskrifterna

Enligt miljöskyddslagen får kommunen för verkställigheten av denna lag meddela sådana allmänna föreskrifter som är påkallade av de lokala förhållandena och som gäller kommunen eller någon del av den (MSL 202 §).

Den första versionen av Raseborgs miljöskyddsföreskrifter godkändes 2021; efter det har några små rättelser gjorts, och lagts till en anvisning om dagvatten från byggarbetsplatser. I Raseborgs miljöskyddsföreskrifter ingår bestämmelser om bl.a. hantering av buller-, damm- och rökolägenheter, oljetankar, avloppsvatten och vattenskydd, jordvärmesystem och små djurstallar.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten kan av grundad anledning bevilja undantag från bestämmelserna. Hittills har enda grunden för undantagsansökningar varit kvarlämnande av gamla ur bruk tagna oljecisterner i marken; 11 sådana har behandlats. (Om en gammal cistern lämnas kvar i marken, finns risk för att den omgivande marken antingen redan är förorenad, eller att den blir det som följd av att cisternen rostar, men om tillräckliga bevis för att dessa risker eliminerats kan uppvisas, kan cisternen lämnas kvar.)

Tillsynsuppdrag uppkommer också på basis av besvär och anmälningar om olägenheter som hänför sig till miljöskyddsföreskrifterna.

Tillsyn över avloppsvatten i områden utanför avloppsnätet (MSL 16 kap)

Ikraftträdandet av förordningen om avloppsvatten från glesbebyggelse 31.10.2019 medför också arbetsuppgifter för miljötillsynen. Bristfällig hantering av avloppsvatten från bosättning ökar risken för förorening av grund- och ytvatten. Utanför de kommunala avloppsnäten finns 18 % av befolkningen i Raseborg, dvs. 5 300 invånare. Dessutom finns det sammanlagt 6 400 fritidsbostäder, av vilka nästan alla står utanför avloppsnätet (Raseborgs stads plan för utveckling av vattenförsörjningen, Sweco Ympäristö Oy 2014). Grovt taget finns det alltså cirka 8 400 fastigheter utanför avloppsnätet.

Antalet *system* för hantering av avloppsvatten från glesbebyggelse i Raseborg är inte känt. Uppgifterna är bristfälliga; de karteras i ett internt register så långt resurserna räcker. De räcker inte till för en heltäckande systematisk övervakning. Tillsyn sker på basen av angivelser och klagomål och, om resurserna räcker till, genom stickprov på riskområden. Känsliga områden (grundvattenområden, strandområden) prioriteras. Hittills (25.8.2025) har 139 bostäders system karterats. Bristfälliga system uppmanas att åtgärdas. Tillsynsprocessen kan bli en långvarig process som kräver mycket resurser under flera år.

Gamla slambrunnar.

En behörig myndighet i kommunen kan på ansökan bevilja tillstånd att avvika från reningskraven på basnivå på stränder och grundvattenområden för högst fem år åt gången.

Undantagsansökningar kommer sällan.

Från och med 2020 (efter lagens ikraftträdande) har 26 ansökningar behandlats.

Utlåtanden i anslutning till byggandet av avloppsvattensystem ges vid behov till byggnadstillsynsmyndigheten, ca 5–15 st. per år.

Tillsyn över avfallslagen

Allmänna tillsynsmyndigheter enligt 24 § i avfallslagen (646/2011) är NTM-centralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten. Utgångspunkten är att tillsynsmyndigheternas befogenheter är gemensamma, men i avfallslagen finns särskilda bestämmelser om vissa uppgifter där endast en utsedd tillsynsmyndighet har befogenhet. Enligt avfallslagen är det i första hand NTM-centralen som ansvarar för tillsynen över transport- och förmedlingsverksamhet. I fråga om anläggningar eller företag där det uppkommer farligt avfall är tillsynsansvaret inte uppdelat.

Den *allmänna tillsynen* över avfallslagen, som hör till den kommunala miljövårdsmyndigheten, gäller bl.a. tillsynen över anslutning till avfallshantering, tillsynen över avfallshanteringsföreskrifterna och nedskräpningsärenden.

I enlighet med avfallslagen kan den kommunala miljövårdsmyndigheten meddela beslut i ett enskilt fall som gäller verksamhet som inte är miljötillståndspliktig, om beslutet behövs för att förhindra nedskräpning eller ordna avfallshanteringen på lämpligt sätt (Avfallslagen 125 §). Till myndighetens uppgifter hör också tillsynen över att det enskilda beslutet iakttas och att miljön sätts i ursprungligt skick.

Yrkesmässig insamling av avfall

Yrkesmässig insamlingsverksamhet är bl.a. områdesvisa insamlingsplatser för avfall. Det finns tre aktörer som är införda i avfallshanteringsregistret i Raseborg och dessa har sammanlagt 401 områdesvisa insamlingsplatser.

Tillsynen övervakar avfallsmottagarens tillståndssituation och avfallstransporterna. I fråga om dessa aktörer bör vid inspektioner utredas inte bara insamlingsverksamhetens skötsel och miljökonsekvenser utan också hur avfallet hanteras vidare.

Tillsynen grundar sig för närvarande på anmälningar från kommuninvånarna.

Hantering av avfall yrkesmässigt och vid anläggningar

Den kommunala miljövårdsmyndighetens inspektionsskyldighet gäller miljötillståndspliktiga avfallshanteringsverksamheter som den utövar tillsyn över.

Tillsynen över anläggningarna planeras så att man i tillämpliga delar utnyttjar det verktyg och den kontrollfrekvens som använts vid riskbedömningen av tillsynen enligt miljöskyddslagen samt de anvisningar om tillsynen som finns i miljöskyddslagen. För tillsynen görs årligen ett noggrannare tillsynsprogram, som en del av miljöskyddslagens tillsynsprogram.

Verksamhet där det uppkommer farligt avfall

Inspektionerna koncentreras till sådana verksamheter där stora mängder farligt avfall uppkommer eller där det farliga avfall som uppkommer är särskilt skadligt för miljön. Objekt där mängden och kvaliteten på det farliga avfall som uppkommer är betydande är t.ex. service och reparation av motorfordon, metallindustrin samt tillverkning av maskiner och apparater.

Vid bedömningen av tillsynsbehovet vägs den risk som placeringen medför in. De objekt som inspekteras prioriteras utifrån risk (mängd och kvalitet på det avfall som uppkommer, verksamhetens placering, störningar som uppstått, gjorda anmälningar om olägenhet osv.) Tillsynen är projektartad eller grundar sig på anmälningar av kommuninvånarna eller egna observationer.

Internationella transporter av avfall

Skyldigheten att utöva regelbunden tillsyn över internationella transporter av avfall trädde i kraft 1.1.2016. Internationell transport av avfall kan gälla t.ex. kasserade blyackumulatorer, elapparat- och elektronikskrot, skrotfordon och delar av dessa. De insamlingsplatser från

vilka man har konstaterat att avfall transporteras till utlandet kontrolleras och anmäls till Finlands miljöcentral. Den kommunala tillsynsmyndigheten ansvarar för att på basis av en riskbedömning utarbeta inspektionsplaner för inspektioner av sådana anläggningar och företag som hör till de tillsynsobjekt som den kommunala miljövårdsmyndigheten utövar tillsyn över och vars verksamhet är eller med fog kan antas vara förknippad med internationella transporter av avfall.

Vid andra inspektioner som utförs enligt tillsynsplanen och med stöd av avfallslagen fästs uppmärksamhet vid anläggningarnas verksamhet, om det finns skäl att misstänka att verksamheten är förknippad med internationell transport av avfall. I Raseborg finns inga kända sådana objekt.

Internationella transporter av avfall övervakas i samband med annan inspektionsverksamhet.

Tillsyn över avfallshanteringsföreskrifterna

Den kommunala miljövårdsmyndigheten övervakar att de avfallshanteringsföreskrifter som utfärdats med stöd av avfallslagen iakttas. Den kommunala miljövårdsmyndigheten ålägger vid behov en fastighet att ansluta sig till organiserad transport av avfall, avskiljarslam eller slam från slutna tankar, om fastigheten inte har följt avfallshanteringsmyndighetens uppmaning om att ansluta sig. Ett fåtal sådana fall anhängiggörs årligen. Tillsyn över dessa utövas på basis av angivelser, om det är fråga om privatpersoner; möjligheter till systematisk tillsyn saknas. Upprätthållandet av register hör till avfallshanteringsmyndigheten.

Osnygghet och nedskräpning av miljön

Myndigheterna får i allmänhet kännedom om nedskräpning via anmälningar om olägenhet. En inspektion är ofta nödvändig för att utreda situationen. Tillsynen över objektet kan bli en långvarig, till och med årtal lång och resurskrävande process.

Vid tillsynen över ett nedskräpat område ska man alltid beakta gränstorna mellan dels tillsyn över den byggda miljön enligt bygglagen, och dels tillsyn över markföroreningar enligt miljöskyddslagen. För att ett ärende ska skötas effektivt är det väsentligt att flera myndigheter inte samtidigt behandlar samma ärende. Vid behov överförs ärendet till behörig myndighet (byggnadstillsynen eller NTM-centralen).

På grund av resursbrist blir man ibland tvungen att prioritera objekten. I första hand behandlas ärenden som berör farligt avfall (t.ex. skrotbilar, elektronik

eller oljefat), grundvattenområden eller stora avfallsmängder.

På stadens marker städas nedskräpade områden upp av skogsbruks- eller parkavdelningen; tips som kommit till miljöbyrån styrs till dessa.

Om fallet är grovt, görs en begäran om utredning till polisen. I allmänhet förekommer årligen ett par fall som föranleder en begäran om utredning.

Kommunens ansvar i fråga om städning av nedskräpade områden

Om det inte går att reda ut vem som skräpat ned, och det är oskäligt att ålägga fastighetsägaren att städa upp, är det i sista hand kommunen som ansvarar för städningen av det nedskräpade området. NTM-centralen beslutar om städningsålägganden gällande kommunalt ägda områden. Ett ärende anhängiggörs vid behov vid NTM-centralen genom beslut av byggnads- och miljönämnden. I beslutet antecknas de åtgärder som vidtagits för att utreda ärendet samt nämndens syn på grunderna för kommunens skyldighet att städa upp.

Tillsyn enligt övrig lagstiftning

Marktäktslagen

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten är enligt 7 och 14 § i marktäktslagen (555/1981) tillstånds- och tillsynsmyndighet i fråga om täkt av sten, grus, sand, lera och mylla.

Till tillsynsarbetet enligt marktäktslagen hör inspektioner vid inledande och avslutande av täktverksamhet. Det årliga tillsynsarbetet innefattar i sin tur övriga inspektionsbesök samt granskning av de års- och kontrollrapporter som tillståndet förpliktar till. För tillsynen över marktäktslagen uppbärs en årlig tillsynsavgift enligt marktäktstaxan. Ett separat tillsynsprogram har utarbetats för tillsynen. I Raseborg finns för närvarande 14 tillsynsobjekt, varav 7 också har miljötillstånd.

Den finska praxisen är att inspektera marktäkter en gång i året, och vi strävar till det.

Lagring och spridning av gödsel

Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling, den s.k. nitratförordningen (1250/2014), gäller alla djurstallar, dvs. också dem som inte är tillståndspliktiga. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ansvarar huvudsakligen för tillsynen över nitratförordningen på grund av att verksamheterna är lokala. Också Livsmedelsverket har ett tillsynsansvar och utövar tillsyn på basis av handlingar samt genom stickprov. Risker är bl.a. förorening av ytvatten.

Det har uppskattats att det finns cirka 90 gödselstäder i Raseborg. Dessa har inspekterats på ett heltäckande sätt senast 2006–09. Efter det har ungefär en inspektion per år gjorts till ställen som inte hör till den regelbundna tillsynen (miljötillstånds- och anmälningsspliktiga), oftast på basen av klagomål. Uppgifterna om och registret över dessa verksamheter är bristfälliga och preciseras inom ramen för tillgängliga resurser.

Årligen behandlas 5–10 anmälningar om s.k. lagring av stallgödsel i stack, som görs med stöd av 9 § i nitratförordningen. Utöver dessa behandlar miljövårdsmyndigheten årligen också ca 1–5 anmälningar om spridning av gödsel utanför den tillåtna tiden.

Tillsyn över kemikalielagen

Tillsynsmyndigheter över kemikalielagen (599/2013) är, utöver TUKES och SYKE, bl.a. den kommunala miljövårdsmyndigheten och statliga Tillstånds- och tillsynsverket (fd. NTM-centralen).

Enligt 11 § i kemikalielagen hör det till tillsynsuppgifterna att utöver kemikalielagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den övervaka att

- 1) de villkor och förutsättningar för användningen av biocidprodukter som anges i artikel 17 i biocidförordningen (EU 528/2012) eller i ett beslut om godkännande enligt 30 § i denna lag uppfylls,
- 2) bestämmelserna om användningen av ämnen i artiklarna 3 och 4 i POP-förordningen (EG 1102/2008) följs,
- 3) bestämmelserna om användningsförhållanden för ämnen och säkerhetsåtgärder i artiklarna 14 och 37, om användningen av tillståndspliktiga ämnen i avdelning VII och om begränsningar för ämnen i artikel 67 i Reach-förordningen följs vid tillsynen enligt miljöskyddslagen över verksamheter som medför risk för förorening av miljön, till den del tillsynen gäller verksamhetsutövares skyldighet att sörja för förebyggande och avväjande av miljöolägenheter i samband med användning och lagring av kemikalier,
- 4) skyldigheterna i fråga om användning och tillfällig lagring av kvicksilver, kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar i artikel 7, förbuden mot användning av tillsatt kvicksilver och kvicksilverföreningar i artikel 8 och förbuden mot användning av kvicksilver i artikel 9 i kvicksilverförordningen iakttas.

Tillsynen över kemikalielagen utövas i första hand i samband med den tillsyn som utförs med stöd av miljöskyddslagen och avfallslagen.

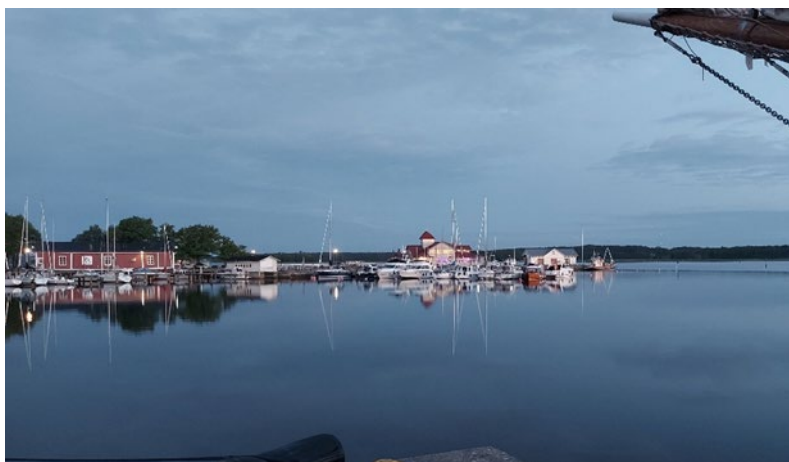
Miljöskyddslag för sjöfarten

Enligt miljöskyddslagen för sjöfarten (MSLS, 1672/2009) ska den kommunala miljövårdsmyndigheten utöva tillsyn över småbåtshamnarnas avfallshantering och mottagningen av avfall från fritidsbåtar.

Den som upprätthåller en småbåtshamn är skyldig att ta emot avfall, om hamnen har minst 25 båtplatser eller det i anslutning till den finns plats för vinterförvaring av minst 25 fritidsbåtar, och det tas ut en avgift för båtplatserna. Det finns också en rad kriterier som gör

att en hamn kan räknas som en plats eller område vars konstruktioner och tjänster samt besökarantal och avfallsmängder är små, och därför inte behöver följa avfallshanteringskraven i MSLS (1 kap. 8 §).

Gränsen sänktes från 50 till 25 båtar 1.7.2021; för avfallshanteringen fanns en övergångstid till 22.4.2022. Dock är det värt att notera, att den allmänna avfallslagens krav på ordnande av avfallshantering gäller också hamnar med under 25 platser (646/2011, 28 och 76 §§), och avfallskärl kan därför behövas. Avfall från fritidsbostäder omfattas av den allmänna avfallslagen, inte MSLS.

Hamninnehavaren ska göra upp en avfallshanteringsplan för hamnen för att ordna hanteringen av avfall som härstammar från fartyg. Avfallshanteringsplanen antecknas i den statliga miljöskydds databasen

Småbåtshamnarnas avfallshanteringskrav gicks igenom som ett projekt 2022. Av hamnarna konstaterades 19 omfattas av avfallshanteringskraven i MSLS, och 12 avfallshanteringsplaner har kunnat godkännas. Icke godkända hamnar är till största delen stadens egna; diskussioner gällande en tillräcklig nivå på arrangemang och information fortsätter.

Småbåtshamnar som inte hör under MSLS, antingen på grund av storlek eller användningsändamål, hittades 18 st.

Småbåtshamnarnas avfallshantering övervakas i samband med annan tillsyn, eller på basen av anmälningar, och som stickprov eller projekt; de prioriteras relativt högt pga. risken för förorening.

Lag om friluftsliv

Till kommunens uppgifter hör enligt lagen om friluftsliv (606/1973) planering, förverkligande och underhåll av friluftsleder. Miljö- och byggnadsnämndens uppgift är närmast att delta i planeringsprocessen.

Miljö- och byggnadsnämnden fungerar också med stöd av förvaltningsstadgan som myndighet för campingområden såsom avses i lagen om friluftsliv och övervakar efterlevnaden av de bestämmelser och föreskrifter i lagen om friluftsliv och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den i fråga om campingområden. En skriftlig anmälan om inrättande av ett campingområde ska göras senast tre månader innan verksamheten inleds till myndigheten för campingområden, som kan utfärda behövliga föreskrifter inom de gränser som anges i lagen, bl.a. för att förhindra sanitära olägenheter, skador i naturen, förorening eller nedskräpning av eller minskad trivsamt i miljön.

På grund av brist på resurser har denna lag ännu inte övervakats i Raseborg; det finns ett flertal campingplatser och motsvarande områden för inkvartering, men dessa har inte registrerats och inte heller uppmanats att anmäla sig.

Lag om vattentjänster

Tillsynsmyndigheter enligt lagen om vattentjänster (119/2001) är NTM-centralen, den kommunala hälsoskyddsmyndigheten och den kommunala miljövårdsmyndigheten, var och en inom sitt ansvarsområde. Den kommunala miljövårdsmyndigheten övervakar att en fastighet som omfattas av anslutningsskyldigheten och som finns inom ett vattentjänstverks godkända verksamhetsområde ansluts till vattentjänstverkets vattenledning och avlopp. Den kommunala miljövårdsmyndigheten beviljar på ansökan befrielse, antingen tills vidare eller för en viss tid, från anslutningsskyldigheten för fastigheter som har rätt därtill. Beslutet om befrielse är förenat med tillsyn.

En handfull ansökningar har behandlats de senaste fem åren. Situationen kan förändras drastiskt inom en nära framtid, då Raseborgs Vatten uppdaterar sina verksamhetsområden (de uppdaterades senast 2009/2010).

Vattenlagen

Till den tillsyn som avses i vattenlagen (587/2011) hör bl.a. inspektioner i anslutning till byggande av vattendrag, uttag av grund- och ytvatten samt dikningsärenden. Tillstånd enligt vattenlagen söks för muddring på över 500 m³ hos regionförvaltningsverket och anmälningar om småskaliga muddringar görs till NTM-centralen i Nyland. Den kommunala miljövårdsmyndigheten ger vid behov utlåtande om dessa. För byggande av jordvärmesystem kan det också behövas tillstånd enligt vattenlagen av regionförvaltningsverket och även om dessa ges vid behov utlåtande till byggnadstillsynen.

Vid behov utförs inspektioner, 0–10 per år.

Terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen

Miljövårdsmyndigheten behandlar i enlighet med terrängtrafiklagen (1710/1995) tillstånd för återkommande eller permanent anordnande av tävlingar och träningar med motordrivna fordon i en och samma terräng. En plan för snöskoterleder ska godkännas av nämnden. Inspektioner utförs enligt behov. Sådana här fall kan förekomma, men arrangörerna är troligen dåligt medvetna om kraven, och miljövården har inte haft resurser att vara aktiv i saken.

Enligt sjötrafiklagen (782/2019) beviljar miljövårdsmyndigheten tillstånd för träningar och tävlingar som gäller motorfordon. Under de senaste fem åren har ett sådant beslut givits.

Naturvårdslagen

Med stöd av förvaltningsstadgan beslutar byggnads- och miljönämnden om sådan fridlysning av naturminnesmärken och om hävning av fridlysningen som nämns i naturvårdslagen (1096/1996).

Lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter

Den här lagen innehåller bestämmelser om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

NTM-centralen och tullen är tillsynsmyndigheter, men åtgärder vid överträdelser eller försummelser (t.ex. att förelägga en fastighetsinnehavare eller aktör att fullgöra sin skyldighet) kan också inledas skriftligt av en kommun eller samkommun på vars verksamhetsområde överträdelserna eller försummelsen framträder eller till vars område konsekvenserna av överträdelserna eller försummelsen kan utsträcka sig samt av en myndighet som övervakar allmänintresset i ärendet eller av någon annan som sköter en offentlig förvaltningsuppgift och övervakar allmänintresset i ärendet. (1709/2015, 17 §)

Jätteloka och jättebalsamin.

Miljöbyrån har, med stöd av lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning (64/1986), främst ägnat sig åt rådgivning, information och koordinering av bekämpningen. Om möjligt stöds projekt som har som målsättning att skydda särskilt känsliga naturobjekt, eller som har stor betydelse för trivsel och ekonomiska värden. Särskilt sommartid används tid på rådgivning och koordinering.

Bygglagen

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar med stöd av förvaltningsstadgan i ärenden som gäller trädfällning (tillstånd för miljöåtgärder; 751/2023, 53 §). Arbetet är delegerat till parkenheten.

Inspektionsförfarande vid olyckor, olägenheter och tillståndsöverträdelser

Enligt 169 § i miljöskyddslagen ska tillsynsmyndigheten inspektera en verksamhet eller utreda saken på något annat ändamålsenligt sätt, om det på grund av en olycka, en anmälan om olägenhet, bristande efterlevnad av tillståndet eller av någon annan orsak finns skäl att anta att verksamheten medför olägenhet för hälsan, betydande förorening av miljön eller risk för sådan. Om det är fråga om en verksamhet som har lämnat in en tillståndsansökan, ska inspektionen eller utredningen i den mån det är möjligt göras innan tillståndsärendet avgörs.

I dessa situationer och i samband med miljöskador ska myndigheten utreda bl.a. följande:

- orsakerna till händelserna
- mängden, arten och effekterna av de uppkomna utsläppen samt åtgärder för att förebygga och minska dem
- vilka andra myndigheter som har informerats
- säkerställa nödvändiga fortsatta åtgärder och åtgärder för att undvika nya motsvarande situationer
- dokumentera ärendet i ärendehanteringssystemet.

För att återställa det lagliga tillståndet finns det flera olika metoder att använda, allt från uppmaning/rådgivning till avbrytande av verksamheten. Vid valet av metod ska man beakta proportionalitetsprincipen inom förvaltningen samt vilken grad av olaglig situation det är fråga om. Om verksamhetsutövaren inte själv på eget initiativ rättar till situationen, försöker man till att börja med förhandla och uppmana verksamhetsutövaren att få situationen i överensstämmelse med gällande bestämmelser eller tillståndet. Om förhandlingar och en uppmaning inte ger önskat resultat, inleds förvaltningstvångsåtgärder, som kan effektiveras genom hot om vite, tvångsutförande eller avbrytande.

Utifrån skedda olyckor, olägenheter och tillståndsoverträdelser bedöms tillståndsvillkorens tillräcklighet i samband med följande periodiska inspektion, om det är fråga om tillståndspliktig verksamhet.

Genom tips och klagomål från allmänheten kan myndigheterna få viktig information om de miljörisker som anläggningar medför. De uppgifter om tillståndspliktiga verksamheter som fås på detta sätt utgör en viktig del av tillsynen. Det som framförs ska alltid utredas och sakernas riktighet kontrolleras innan åtgärder krävs av verksamhetsutövaren. Alla inkomna besvär och anmälningar om olägenheter registreras. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid att e-postmeddelanden arkiveras på behörigt sätt så att alla tjänsteinnehavare också senare har tillgång till dem. Vid behov måste man kunna reda ut om en fråga har lyfts fram redan tidigare. Anmälningar från allmänheten (som görs av någon annan än en part) bedöms från fall till fall, och obefogade anmälningar kan lämnas obeaktade.

Organisering av tillsynen och dess resurser

I Raseborg är miljö- och byggnadsnämnden tillsynsmyndighet enligt miljöskyddslagen. Inspektionsrätten har delegerats till tjänsteinnehavarna, dvs. miljöinspektörerna.

För skötseln av uppgifterna som miljöförvaltningsmyndighet i Raseborg står 5,05 årsverken till förfogande (1 årsverke = 220 dagsverken). Av dessa är 1,0 årsverken kanslist och 0,25 årsverken sköter ärenden som gäller trädfällningstillstånd enligt bygglagen. 3,8 årsverken finns för miljöskydd och miljötillsyn. En stor del av tiden går åt till s.k. förebyggande arbete, såsom att ge utlåtanden, rådgivning och annat uppföljande av miljöns tillstånd.

Miljötillsynen har ca 2,0 årsverken till sitt förfogande för det egentliga tillsynsarbetet. För de på förhand planerade periodiska inspektioner som anges i tillsynsplanen, samt för uppföljning av tillståndspliktiga och registrerade verksamheter, står ca 1,0–1,2 årsverken till förfogande.

För att tillsynsplanen ska kunna genomföras på det sätt som presenteras förutsätts att resurserna finns tillgängliga vid den tidpunkt som krävs; förutom för de egentliga inspektionerna också för förarbete och uppföljning, eventuella uppmaningar till åtgärder och andra utredningsarbeten.

Så som det gjorts ett försök att belysa ovan, så räcker de nuvarande resurserna inte ens efter en noggrann prioritering till för alla lagstadgade uppgifter ens på en miniminivå. Förebyggande övervakning skulle vara mera kostnadseffektiv än att rätta till skador i efterhand.

Samarbete mellan myndigheter i fråga om tillsynen

Raseborgs stads miljöförvaldmyndighet ansvarar i Raseborg tillsammans med NTM-centralen i Nyland (→ 1.1.2026 Tillstånds- och tillsynsverket) för tillsynen över miljöskyddslagen och övriga lagar inom vilka den har behörighet.

Samarbete kring miljötillsynen sker genom deltagande i **NTM-centralens miljöskyddsenhets** inspektionsbesök. Inspektörerna strävar efter att gå igenom årsrapporter och andra rapporter för NTM-centralens tillsynsobjekt. Vid behov görs inspektions- och tillsynsbesök för NTM-centralens räkning t.ex. i samband med en anmälan om olägenhet eller vid en olycka. Anmälningar från allmänheten gällande anläggningar som övervakas av NTM-centralen förmedlas till den ansvarige övervakaren. Anmälarna får också allmän

rådgivning i skötseln av ärendet. Samarbete förekommer också vid beredningen av utlåtanden i fråga om tillståndsansökningar för anläggningar som övervakas av NTM-centralen.

Samarbete med NTM-centralen förekommer dessutom gällande objekt med förorenad mark, olyckor, miljöbrottmål och utbildning. NTM-centralen ger också experthjälp gällande lagstiftning och specialbranscher. De har djupare kunskaper t.ex. om grundvatten, och direkt åtkomst till vissa databaser.

Räddningsverket ber vid behov om experthjälp vid olyckor som kan orsaka förorening av miljön. Räddningsverket meddelar också mindre allvarliga fall till miljötillsynen för att man ska kunna bedöma om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga och vilka uppföljningsåtgärder som behövs. Med räddningsverket hålls regionala samarbetsmöten tillsammans med övriga miljöförvaldmyndigheter i Västra Nyland cirka en gång om året. Utlåtande om ansökan om miljötillstånd begärs av räddningsverket närmast om det i verksamheten hanteras eller upplagras bränslen eller andra farliga kemikalier.

Samarbete med **polisen** sker både lokalt med polisstationen i Raseborg regionalt,

tillsammans med andra miljöförvaltningsmyndigheter i Västra Nyland, polisinspektionen i Västra Nyland (ekobrottsenheten i Esbo), NTM-centralen i Nyland och åklagarämbetet. Samarbetsmöten hålls cirka en gång om året, där man bland annat går igenom fall som är under utredning och processen för utredning av miljöbrott. Vi håller också kontakt i olika ärenden som har att göra med buller.

Samarbete med **byggnadstillsynen** sker nästan dagligen i samband med olika tillsynsärenden, bl.a. i anslutning till osnygga fastigheter, energilager, jordvärmebrunnar och avloppsvattensystem i glesbygden. Vid behov ges och begärs utlåtanden i miljötillstånds- och bygglovsärenden.

Med **miljöhälsotillsynen** (hälsoinspektörerna; Sydspetsens miljöhälsa) samarbetar vi i tillsynsärenden som gäller olägenheter för hälsan, bl.a. rökolägenheter, hushållsvattenkvalitet, störande buller, samt i tillsynsärenden som gäller skadedjur. Vid ansökan om miljötillstånd ska det tills vidare alltid begäras utlåtande av miljöhälsotillsynen.

Övriga samarbetspartners är bl.a. stadens avfallshanteringsmyndighet, landsbygdsförvaltningen, arbetarskyddsmyndigheten, och grannkommunernas miljöförvaltningsmyndigheter. Samarbete görs enligt behov, och vi håller också samarbetsmöten för att komma överens om gemensamma linjedragningar.

Uppdatering av tillsynsplanen

Avsikten är att tillsynsplanen ska uppdateras med minst 4 års mellanrum i början av miljö- och byggnadsnämndens mandatperiod. Om ändringar i lagstiftningen medför behov av att justera tillsynsplanen, kan den uppdateras oftare. Tillsynsplanen utarbetas av miljötillsynen och planen förs till miljö- och byggnadsnämnden för påseende.